

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu, složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Jana Vyklického a Mgr. Radovana Havelce, v právní věci žalobce: **J. P.**, zastoupen Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Praha 4, Na Zlatnici 301/2, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Brno, Žerotínovo náměstí 3/5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2013, č. j. JMK 111392/2013, sp. zn. S – JMK 111392/2013/Od/Ša, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 24. 6. 2015, č. j. 41 A 34/2014 - 25,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 24. 6. 2015, č. j. 41 A 34/2014 - 25, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Městského úřadu Hustopeče ze dne 4. 9. 2013, č. j. MUH/35323/13/306 byl žalobce (dále „stěžovatel“) uznán vinným ze spáchání přestupku na úseku dopravy podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, za což byl potrestán pokutou ve výši 2.000 Kč. Uvedeného přestupku se měl dopustit tím, že překročil maximální povolenou rychlost na dálnici (naměřená rychlost po odečtu 154 km/h). Stěžovateli byla také uložena povinnost nahradit náklady přestupkového řízení částkou 1.000 Kč. Proti prvoinstančnímu rozhodnutí se stěžovatel bránil odvoláním, které bylo zamítnuto rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 11. 2013, č. j. JMK 111392/2013.

Rozhodnutí žalovaného napadl stěžovatel žalobou, v níž namítl především chyby v doručování napadeného správního rozhodnutí. Uvedl, že se v průběhu správního řízení dožadoval doručování na elektronickou adresu tehdejšího zástupce (X), avšak žalovaný na uvedenou adresu nedoručoval a místo toho zaslal zástupci rozhodnutí na adresu trvalého

pobytu. Tento způsob doručení nemá dle stěžovatele právní účinky, přičemž za okamžik doručení by měl být považován den 3. 3. 2014, kdy zástupce stěžovatele nahlédl do správního spisu a tímto způsobem se s rozhodnutím seznámil. Domníval se také, že v důsledku chybného doručení zanikla odpovědnost za předmětný přestupek. Z hlediska skutkových zjištění nakonec upozornil na chyby v měření rychlosti vozidla a konstatoval, že skutečná rychlost nemohla té naměřené odpovídat.

Usnesení Krajského soudu v Brně

Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) usnesením ze dne 24. 6. 2015, č. j. 41 A 34/2014 – 25, správní žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“), odmítl jako opožděnou.

Krajský soud zjistil, že podle dokumentů založených ve správním spise (přehled odeslaných zásilek a otisk obrazovky obsahující dialogová okna informačního systému) sice bylo tehdejšímu zástupci stěžovatele doručováno na požadovanou elektronickou adresu, nicméně zástupce převzetí elektronicky doručované písemnosti nepotvrdil v souladu s ustanovením § 19 odst. 8 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále „správní řád“). Za této situace bylo dle krajského soudu namístež zaslat zásilku na adresu trvalého pobytu stěžovatelova zástupce, přičemž daná zásilka byla k vyzvednutí připravena již 2. 12. 2013. Vzhledem k tomu, že v desetidenní úložní lhůtě nebyla vyzvednuta, bylo jí nutné považovat za doručenou dnem 12. 12. 2013. Od tohoto dne počala běžet dvouměsíční lhůta k podání žaloby, která uplynula dnem 12. 2. 2014. Podal-li stěžovatel správní žalobu až 24. 4. 2014, jednalo se podle krajského soudu o podání opožděné.

Kasační stížnost

Kasační stížností, doplněnou podáním ze dne 20. 8. 2015 a 18. 9. 2015, napadá stěžovatel usnesení krajského soudu z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Rozhodnutí pokládá za překvapivé a nepředvídatelné, neboť v průběhu řízení nebyl informován o relevantním důkazu souvisejícím s doručováním napadeného rozhodnutí. Z dřívějších vyjádření žalovaného se totiž jevílo nesporné, že přestupkový spis žádné údaje o elektronickém odeslání napadeného rozhodnutí neobsahuje. Má za to, že po něm nelze legitimně žádat, aby pravidelně cestoval k soudu a zjišťoval, zda se ve spise nenachází nějaká nová informace. Pokud jej soud o důkazu, na němž bylo rozhodnutí založeno, neinformoval, porušil tím zásady spravedlivého řízení.

Stěžovatel dále zpochybňuje, že byl pokus o doručení na elektronickou adresu řádný. Upozorňuje, že z rozhodnutí soudu není zřejmé, zda bylo elektronicky doručované správní rozhodnutí opatřeno uznávaným elektronickým podpisem oprávněné úřední osoby a dalšími obsahovými náležitostmi. O vypravení emailu s napadeným rozhodnutím dle stěžovatele nevypovídá ani přehled odeslaných zásilek či naskenované dialogové okno. Není totiž jasné, jakým způsobem systém zásilku vyhodnocuje jako odeslanou, zda se

pokračování

předmětný email dostal do dispozice serveru příjemce, popřípadě, jaký byl jeho obsah.

Stěžovatel závěrem konstatuje, že je povinností krajského soudu informovat účastníka o okolnostech, podle nichž se jeví datum doručení napadeného rozhodnutí rozdílně od žalobního tvrzení.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem proto stěžovatel navrhuje usnesení krajského soudu zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení.

Posouzení Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil otázku splnění podmínek řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem a jsou splněny i obsahové náležitosti dle § 106 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud následně přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel napadá rozhodnutí krajského soudu, jímž byla správní žaloba odmítnuta z důvodu opožděnosti a námitky správně podřazuje pod kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který jako jediný na takovou procesní situaci dopadá. Platí přitom, že *„odmítl-li krajský soud žalobu jako neprojednatelnou (...) a nezabýval se jí věcně, přezkoumává Nejvyšší správní soud v kasačním řízení jen to, zda krajský soud správně posoudil nesplnění procesních podmínek; věcný obsah žaloby přezkoumávat nemůže“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 – 65, dostupný na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud je tedy v tomto řízení oprávněn posoudit pouze splnění zákonných podmínek pro odmítnutí žaloby – v daném případě konkrétně zhodnotit, zda krajský soud postupoval správně, počítal-li počátek lhůty k podání žaloby ode dne, kdy bylo napadené správní rozhodnutí doručeno fikcí.

Nejvyšší správní soud pokládá za vhodné nejprve stručně vymezit, v čem se názory stěžovatele a krajského soudu rozcházejí a na jakých skutkových okolnostech jsou založeny. Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel prostřednictvím tehdejšího zástupce požadoval, aby komunikace se správními orgány probíhala skrze elektronickou adresu X. Dle krajského soudu se správní orgán o doručení rozhodnutí na uvedenou adresu pokusil, nicméně stěžovatel převzetí písemnosti nepotvrdil v souladu s § 19 odst. 8 správního řádu, a tudíž žalovaný doručoval tak, jako by stěžovatel o doručení na elektronickou adresu nepožádal. Rozhodnutí žalovaného bylo následně zasláno na adresu trvalého pobytu stěžovatelova zástupce, avšak zásilka nebyla ani v úložní době vyzvednuta; došlo tak k doručení fikcí. Tento skutkový stav stěžovatel zpochybňuje a má za to, že k pokusu o doručení na elektronickou adresu vůbec nedošlo. Za řádné proto nelze považovat ani zmiňované doručení fikcí. Zatímco krajský soud odvozoval počátek lhůty k podání žaloby ode dne, kdy bylo správní rozhodnutí doručeno fikcí, odvozuje jej stěžovatel od okamžiku, kdy se v rámci nahlížení do správního spisu s rozhodnutím fakticky seznámil. Zbývá

podotknout, že názor prezentovaný krajským soudem by znamenal, že žaloba byla podána opožděně.

První kasační námitkou se proto stěžovatel snaží zpochybnit záznam o doručení napadeného správního rozhodnutí na elektronickou adresu X, který je založen ve spise žalovaného. Má za to, že měl být o tomto záznamu informován a zpochybňuje, že by byl záznam součástí spisu v době, kdy do něj před podáním žaloby nahlížel.

Nejvyšší správní soud z příslušného spisu zjistil, že opravdu obsahuje záznam o odeslání záilky (správního rozhodnutí) na elektronickou adresu stěžovatelova tehdejšího zástupce X. Identifikátor X, který je uveden na přehledu odeslaných záilek, se přitom shoduje s identifikátorem, který je nalepen na rozhodnutí žalovaného. Správní spis zároveň obsahuje snímek obrazovky, v němž jsou zachycena jednotlivá dialogová okna informačního systému související s doručováním dané písemnosti. Vyplývá z něj, že rozhodnutí bylo odesíláno přes e-výpravnu žalovaného, přičemž den vypravení se shoduje se záznamem na samotném rozhodnutí i s údajem na přehledu odeslaných záilek.

Následně se zdejší soud zaměřil na otázku, zda se stěžovatel mohl s uvedenými dokumenty seznámit před podáním správní žaloby a případně je rozporovat. Bylo zjištěno, že stěžovatel do správního spisu nahlížel naposledy dne 14. 4. 2014, přičemž žalobu podal dne 24. 4. 2014. Dne 17. 6. 2014 se vyjádřil žalovaný, který zpochybnil dodržení zákonné lhůty k podání žaloby a konstatoval, že se napadené rozhodnutí pokusil na požadovanou elektronickou adresu zaslat. Stěžovatel reagoval replikou, v níž uvedl, že tvrzení žalovaného nebylo podloženo žádným důkazem a nemá ani oporu ve spisovém materiálu. Krajský soud nicméně v odmítavém usnesení poznamenal, že dokumenty prokazující odeslání rozhodnutí na předmětnou elektronickou adresu součástí správního spisu jsou, a dovodil proto, že lhůtu k podání žaloby je nutné odvozovat ode dne, kdy bylo správní rozhodnutí doručeno fikcí. Za této situace se nelze divit, že krajský soud stěžovatele o existenci daných dokumentů neinformoval a nepokládal za nutné provádět ve věci dokazování. Platí totiž, že skutečnosti obsažené ve správním spise není nutné dokazovat při jednání, ani o nich nějak specificky informovat účastníky (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2015, č. j. 7 As 93/2015 – 36). Vychází se totiž z předpokladu, že účastník řízení má možnost do správního spisu kdykoli nahlédnout (§ 38 správního řádu), připravit si podklady pro podání správní žaloby a případně obsah správního spisu kvalifikovaným způsobem rozporovat prostřednictvím žalobních námitek.

Jiná je ovšem situace v případě dokumentů, které součástí správního spisu nejsou nebo v rozhodné době nebyly a účastník tak neměl možnost jakékoli reakce, respektive přípravy žalobní strategie. Jsou-li takové dokumenty pro výsledek soudního řízení podstatné, nezbyvá než s nimi zacházet jako s jakýmkoli jiným důkazem, který je třeba provést při jednání (§ 77 s. ř. s.). Při něm se totiž účastník může s dodatečně předloženými materiály seznámit a relevantním způsobem reagovat. V nyní posuzované věci přitom Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že sporné dokumenty prokazující odeslání napadeného správního rozhodnutí na danou elektronickou adresu byly do správního spisu založeny až v den, kdy bylo koncipováno vyjádření k žalobě. Je to zřetelné jak z informace uvedené ve spodní části písemnosti obsahující přehled odeslaných záilek (doslova: „*Vytištěno z dat*

pokračování

systému GINIS 17 06 2014 10:59:13“), tak z časového údaje v pravém dolním rohu otisku obrazovky s dialogovými okny informačního systému („10:56 17.6.2014“). Tím, že žalovaný doplnil podstatné informace do spisu až dodatečně, znemožnil stěžovateli uplatnit účinnou obranu prostřednictvím správní žaloby, čímž mohlo dojít k ovlivnění soudního řízení. Tato vada sice mohla být zhojena tím, že by krajský soud provedl uvedenými listinami dokazování, nicméně k takovému postupu v řízení nedošlo. Krajský soud naopak vyšel z mylného předpokladu, že listiny byly součástí správního spisu již dříve, a logicky tudíž k dokazování nepřistoupil. Tím však došlo k zásahu do procesních práv stěžovatele, který na listiny fakticky nemohl adekvátně reagovat.

Přestože byla uvedená vada řízení způsobena především přístupem žalovaného, který listiny založil do spisu dodatečně a nepředložil je v řízení jako důkazy, nemění to nic na skutečnosti, že krajský soud chybný postup nerozpoznal a s listinami pracoval jako se standardní součástí správního spisu. Toto pochybení mohlo mít ve svém důsledku vliv také na zákonnost rozhodnutí, neboť nelze vyloučit, že by byl stěžovatel schopen relevantními námitkami obsah předmětných listin zpochybnit. S ohledem na principy kasačního přezkumu je však předčasné hodnotit, zda listiny skutečně prokazují snahu o elektronické doručení správního rozhodnutí, a v souvislosti s tím stanovit počátek lhůty pro podání správní žaloby. Nejprve bude nutné se zmiňovanými dokumenty naložit procesně správným způsobem a až následně posoudit jejich vliv na včasnost žaloby. Za těchto okolností proto není na místě, aby se Nejvyšší správní soud jakkoli vyjadřoval k samotnému obsahu listin a jejich důkazní síle.

Nejvyšší správní soud tak s ohledem na uvedené uzavírá, že krajský soud nepostupoval v souladu se zákonem, založil-li odmítavé rozhodnutí na listinách, které v rozhodné době (při podání žaloby) nebyly součástí správního spisu a přitom jimi nebyl proveden důkaz. Vzhledem k tomu, že tato vada řízení by mohla způsobit nezákonnost soudního rozhodnutí, byla kasační stížnost vyhodnocena jako důvodná ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížností napadené usnesení podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. zrušil. Věc současně vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem a jeho úkolem bude naložit s listinami předloženými žalovaným v průběhu soudního řízení procesně odpovídajícím způsobem. V kontextu posuzované věci bude především nutné provést dokazování a z jeho výsledku potom vyvodit příslušné závěry o postupu doručování rozhodnutí žalovaného a včasnosti správní žaloby.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 3 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. dubna 2016

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu